

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat yleisissä amiksissa – Miten opinnot saadaan onnistumaan?

**Kohti inklusiivista ammatillista
koulutusta -webinaarisarja**

Päivi Tanner, Spesia
Päivi Forsström, Sakky

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Webinaarin ohjelma

- Klo 15.00-15.05 Tervetuloa! Webinaarin aiheena: Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat yleisissä amiksissa – Miten opinnot saadaan onnistumaan?
- Klo 15.05-15.15 Ammatillisen koulutuksen vaativa erityinen tuki. Päivi Tanner, Spesia
- Klo 15.15-15.30 Vaativan erityisen tuen opiskelija yleisessä amiksessa. Opintojen polutus TUVALta tutkintoon. Päivi Forsström, Sakky.
- Klo 15.30-15.45 Koontia, miten opinnot saadaan onnistumaan. Päivi Tanner, Spesia.
- Klo 15.45–16.00 Yhteistä keskustelua ja kysymyksiä (ei tallenneta)
- Webinaarin päätös.

Ammatillisen koulutuksen vaativa erityinen tuki

**Päivi Tanner
Spesia Asiantuntijapalvelut**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Vaativa erityinen tuki 65 §

-
- Voidaan antaa sekä tutkintotavoitteisen koulutuksen että valmentavan koulutuksen opiskelijoille.
-
- Vaativan erityisen tuen tehtävän järjestämisluvassa saaneet koulutuksen järjestäjät.
-
- Tehtävänä järjestää koulutusta opiskelijoille, joilla on vaikeita oppimisvaikeuksia, vaikea vamma tai sairaus joiden vuoksi opiskelija tarvitsee yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista erityistä tukea.
-
- Koulutuksessa tarvittavia palveluja voi olla esimerkiksi henkilökohtainen apu, apuvälinepalvelut, kuljetuspalvelut, tulkkauspalvelut, majoituspalvelut, taloudellinen tuki ym.
-
- Oikeus tulkkauspalveluun on henkilöllä, jolla on kuulonäkövamma, kuulovamma tai puhevamma.
-
- Koulutukseen otettavien opiskelijoiden tulee täyttää vaativan erityisen tuen kriteerit.
-
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava TELMA -koulutus järjestetään aina vaativan erityisen tuen tehtävän perusteella.

INKLU - hankkeen kehittämistyöryhmä

Kuka kuuluu ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen piiriin?

- Kehittämistyöryhmän mukaan: vaativaa erityistä tukea tarvitseva opiskelija tarvitsee merkittävää, monialaista ja usein jatkuvaa tukea oppimisessaan, arjessaan ja toimintakyvyssään.
- Hänellä voi siis olla erilaisia oppimisvaikeuksia, kehitysvamma, pitkäaikaissairaus, monivammaisuutta, autismikirjo tai vaikeita psyykkisiä ja sosiaalisia pulmia. Monilla opiskelijoilla on diagnoosi, mutta kyse voi myös olla moninaisista, päällekkäisistä haasteista, jotka yhdessä rajoittavat opiskelijan toimintakykyä ja edellyttävät yksilöllisiä ratkaisuja.

Hankkeen kehittämistyöryhmä

Vaativaa erityistä tukea tarvitseva opiskelija tarvitsee opintojensa onnistumiseksi usein:

moniammatillista yhteistyöverkostoa (oppilaitoksen toimijat, opiskeluhuolto, sosiaali- ja terveydenhuolto)

ohjausta ja tukea pitkäkestoisesti, mahdollisesti henkilökohtaisen avustajan

räätälöityjä oppimISRatkaisuja, kuten pienryhmäopetusta ja yksilöllistä oppimisen tukea

erilaisia apuvälineitä ja kommunikointikeinoja

yksilöllistä tukea työelämässä oppimiseen ja työllistymiseen.

Vaativa erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa –miten voimme onnistua?

- Opiskelijan ohjautuminen oikeaan koulutuspaikkaan ja sopivien tukimuotojen piiriin jo perusopetuksesta siirtyessä on keskeinen edellytys onnistumiselle.
- Tuen ydin on opiskelijan kohtaaminen yksilönä ja kokonaisuutena – huomioiden hänen opiskelukykynsä, vahvuutensa ja tuen tarpeensa.
- Asenteet, johtaminen ja yhteiset toimintamallit määrittävät, kuinka laadukkaasti tukea voidaan tarjota käytännössä.
- Henkilöstön osaamisen merkitys. Tarvitaanko lisäosaamista, jos niin mihin asioihin? KJ:llä oma erityisopettaja, joka on erikoistunut vaativaan erityiseen tukeen?
- Moniammatillinen yhteistyö sekä oppilaitoksen sisällä että ulkopuolisten toimijoiden kanssa on välttämätöntä, jotta tuki muodostaa riittävän vahvan kokonaisuuden.
- Työelämä ja työllistymisen tuki.

Esimerkkejä pedagogisista tukitoimista (vaativan erityisen tuen KJ)

Tarjotaan soveltuva
oppimisympäristö
ja pienryhmä

Kohdataan ja
tunnistetaan
opiskelijan tarpeet

Opiskelijalle
merkityksellisten
asioiden
tukeminen

Vaiheittain
etenevät
työskentelyohjeet

Kerrataan ja
syvennetään
keskeisiä asioita

Tehtävien
konkretisointi alalle
ja käytäntöön

Videomateriaalit
keskeisistä alan
työtehtävistä

Työskentelyn
joustavuus –
yksilölliset ratkaisut
työelämässä
oppimisessa

Tuetaan
sosiaalisissa
tilanteissa ja
vahvistetaan
toimivia
käyttäytymismalleja

Työllistymisessä
hyödynnetään
opiskelijan
vahvuuksia

SPESIA
Asiantuntijapalvelut

Vaativan erityisen tuen opiskelija yleisessä amiksessa. Opintojen polutus TUVAlta tutkintoon.

Päivi Forsström, Savon koulutuskuntayhtymä

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Tarpeet ja tavoitteet

- Alueella vaativan erityisen tuen paikkoja tarpeeseen nähden vähän: keväällä 2025 Luoville 6 paikkaa, Spesia monen mielestä kaukana (Pieksämäki).
- Paljon tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvaminen --> mitä yleinen amis voi tehdä?
- Sakkyn strategia; Emme hukkaa ketään, pelastamme yhteiskunnan jne.
- Tavoitteena toimintamallin kehittäminen Tuvan paljon tukea tarvitsevan opiskelijan tukemiseksi alan opintoihin.

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Paljon tukea tarvitsevan opiskelijan polku Tuvalta tutkintoon

Kartoitus Tuvalla

- **Vahvuuksien ja perustaitojen kartoitus:** harkinnan mukaan lähtötasotestit, Via –vahvuustesti, ammatinvalinnan testi tms.
- **Opiskelijan arvot ja kiinnostuksen kohteet**
- **Tuen tarpeiden kartoitus:** esim. nivelvaiheen tiedot, RUORI-arviointi, Point psykososiaalinen kartoitus.
- **Alan kartoittaminen:** esim Sakkyn nettisivut, Tuvan OPO:n kanssa keskustelu, esitelmän tekeminen jne.
- **POHDINNASSA: Onnistunut työelämäjakso** Tuvalla

Opintojen ja tuen suunnittelu

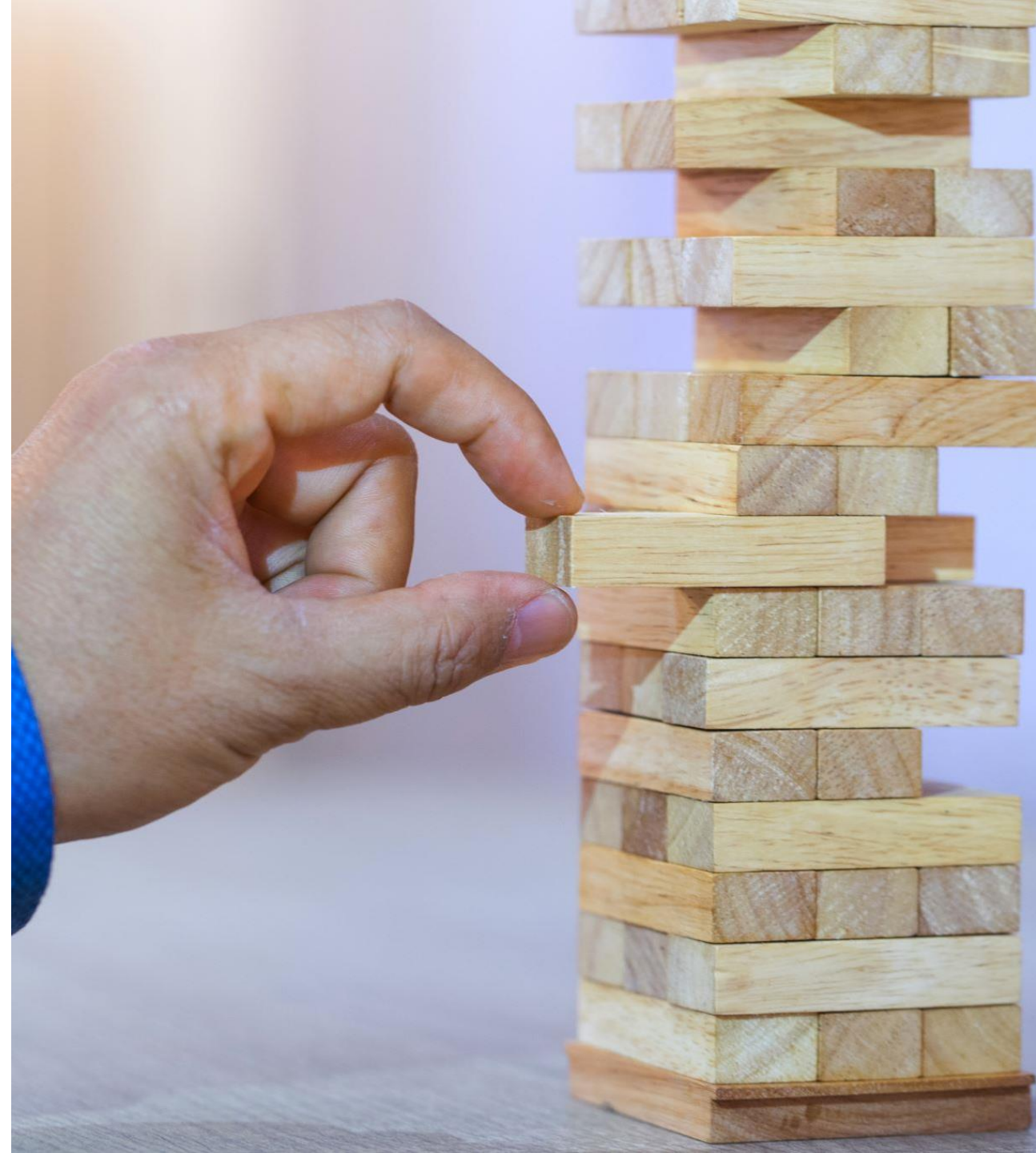
- **Yhteys alalle:** OPO tai erityisopettaja --> jatkossa Tuva-yhteistyöhön nimetty henkilö?
- **Kurkistuskäynti:** haastattelu/keskustelu alalla, kurkistus alan oppimisympäristöihin, lukkariin yms. Tuen tarpeen arviointia yhdessä alan kanssa
- **Tarpeen mukaan tutustumisjakso**, jonka päätteeksi yhteinen arvio siitä jatketaanko yhteistyötä
- **Tuen suunnittelu** varsinaisen tutkinnon osan suorittamiseen: mitä tukea tarvitsee, onko realistisesti järjestettävissä?
- **Opiskelun suunnittelu** yhteistyössä ammattialan kanssa.

Toteutus, seuranta ja arviointi

- **Opintojen käynnistyminen ja suorittaminen.**
- **Opintojen etenemisen seuranta:** sovitaan yhdessä alan kanssa kuka seuraa ja millä frekvenssillä.
- **Mukautetaan** tarvittaessa
- **Loppuarviointi:** miten onnistuttiin?

Onnistumisen tärkeimmät palikat

- Opiskelijan tuntemukseen panostaminen.
- Nuoren koulunkäynti on säännöllistä, ei poissaoloja. Ei mittavia psykososiaalisia haasteita.
- Nuoren oma motivaatio.
- Vahvuuksien kartoitus ja opintojen suunnittelu niihin nojaten: vahvuudet tukevat alan valintaa.
- Alaan tutustuminen kokonaisvaltaisesti ennen opintojen aloittamista.
- Tiivis yhteistyö ammattialan kanssa kaikissa vaiheissa, tuen hyvä suunnittelu tarpeen mukaiseksi.

Sakkyn vinkit yleisille amiksille

- **Tiedonsiirto, kartoitukset ja tuen tarpeen arviointi:**
 - Kattava nivelvaiheen tiedonsiirto, tarvittaessa monialainen
 - Opiskelijan tilanteen ja vahvuuksien kokonaisvaltainen kartoitus ja opiskelijan polun suunnittelu niihin nojaten.
 - Nuoren olemassa olevien tuen verkostojen kartoittaminen ja niiden hyödyntäminen
- **Opetus ja pedagogiikka**
 - Erityisopetus + ammatinohjaajan tuki välttämätön
 - Esim. omaan tahtiin etenevä ryhmä, jota vetää erityisopettaja. Oppimisympäristönä luokka + paja.
 - Saavutettava pedagogiikka:
 - Toistot ja lisääaika, hyvä struktuuri
 - Mallista oppiminen,
 - Kannustus ja aikuisen läsnäolo,
 - Kuva- ja video-ohjeet, kirjallisten ohjeiden pilkkominen tai niiden lukeminen ääneen
 - Suulliset suoritukset,
 - Konkretia ja apuvälineet
 - Työpaikka mietitty tarpeen mukaan, työkalujen- ja työvälineiden räätälöinti yksilöllisesti, oppilaitosnäytöt
 - Lisääaika valmistumiseen.
 - Hyvä tuen suunnittelu läpi opintojen tutkinnonosittain. Mukautetaan tarvittaessa.
- **Yhteistyö**
 - Konsultointiapu erityisammattioppilaitoksilta. Muut yhteistyön mahdollisuudet?
 - Tiivis opintojen seuranta ja yhteistyö eri toimijoiden välillä ja huoltajien kanssa läpi opintojen.
 - Opiskeluhoolto ja kolmas sektori
 - Työpajat

Onnistumisen keinot ja ratkaisut -koontia

**Päivi Tanner Spesia
Asiantuntijapalvelut**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Asenne – poislähtettämisen kulttuurista ratkaisujen löytämiseen

Johtaminen

Asenteet

Ratkaisut:

- Opiskelijatuntemus ja hyvä HOKS – vahvuudet huomioitava
- Opiskelijan osallisuus
- Yksilöllinen polku (ei ehkä koko tutkintoa)
- Pedagogiikka – hyvä/ saavutettava/ inklusiivinen pedagogiikka ja eriyttäminen
- YTOt – erilaiset tavat osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen
- Työelämässä oppiminen ja työllistyminen
- Moniammatillinen yhteistyö oppilaitoksen sisällä
 - MI erityisopettajan konsultaatio ja tuki
- Monialainen yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- Yhteistyö AMEOiden kanssa

Henkilöstön
osaaminen

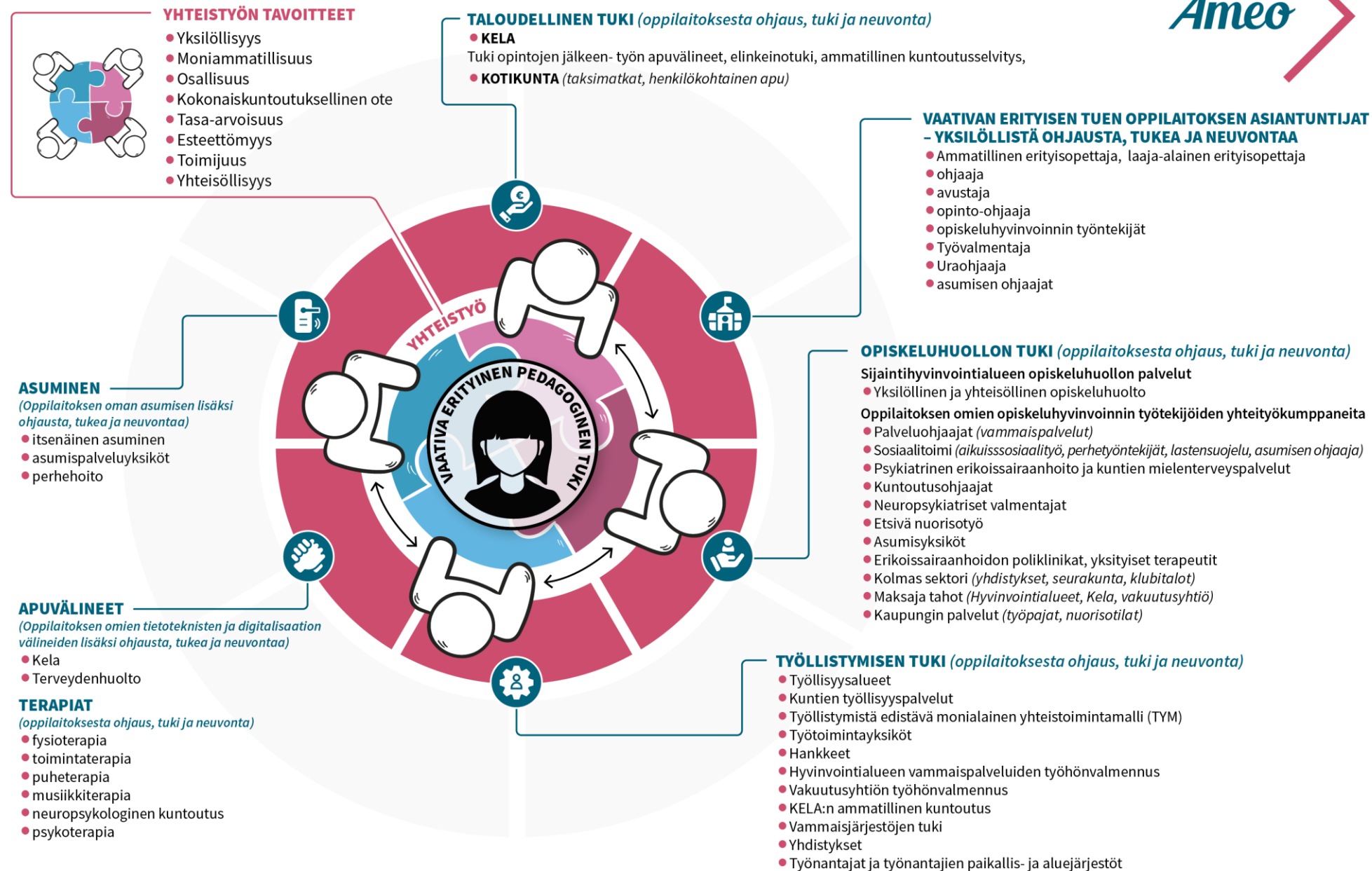

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

VAATIVA JA MONIAMMATILLINEN ERITYINEN TUKI JA YHTEISTYÖ OPISKELUSSA

Ameo

Koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö

Ammatilliset oppilaitokset ja ammatilliset erityisoppilaitokset

- Telakka- ja Akseli-toimintamallit
- Alueelliset verkostot ja muu alueellinen yhteistyö
- Koulutukset ja konsultaatiot
- Kehittämishankkeet
- Pedagoginen työnohjaus
- Ameoiden järjestämisluvissa oleva toinen tehtävä, esim. Spesia Asiantuntijapalvelut, [Asiantuntijapalvelut - Ammattiopisto Spesia](#)

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

VET Selvitys ja toimintasuositukset

- OKM on nimittänyt KT Pasi Kankareen ja FT Anne Liimataisen selvityshenkilöiksi **arvioimaan ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuutta sekä kehittämistarpeita.**
- Selvitys käynnistyi 1.10.2025 ja selvityshenkilöiden tulee luovuttaa esityksensä 31.8.2026 mennessä.
- Selvityksen kanssa samaan aikaan valmistuu **toimintasuositukset vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteuttamiseksi yleisissä ammatillisissa oppilaitoksissa** (INKLU-hanke).
- Toimintasuositusten tarkoituksena on tukea yleisiä ammatillisen koulutuksen järjestäjiä vaativaa tai paljon erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden joustavia opintopolkujen toteuttamista ja edistää yhteistyötä ammatillisten erityisoppilaitosten kanssa.

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

VET selvityksen keskeiset kysymykset

- Miksi vaativan erityisen tuen koulutustarve on lisääntynyt?
- Kohdentuvatko koulutuspaikat vaativaa erityistä tukea tarvitseville?
- Onko vaativan erityisen tuen koulutustarjonta organisoitu parhaalla tavalla?
- Miten vammaisten oikeudet toteutuvat vaativan erityisen tuen koulutuksessa?
- Miten erityisen tuen ohjaus-, kehittämis- ja tukitehtävää tulisi muuttaa?

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Toimintasuositukset vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tukemiseksi yleisessä ammatillisessa oppilaitoksessa yhteistyössä vaativan erityisen tuen oppilaitosten kanssa.

Luonnos / teemat 7.1.2026

- Opiskelijoille turvataan yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen, jatko-opintoihin ja työllistymiseen. (toimintakulttuuri, arvot, strategia)
- Yhdenvertaisuutta ja suunnitelmallista tukea vahvistetaan hyvällä johtamisella sekä toimivalla työnjaolla ja yhteistyöllä. (johtaminen, yhteistyö)
- Oppilaitosten ja monialaisten verkostojen yhteistyö rakennetaan sujuvaksi opiskelijan opintojen etenemisen ja työllistymisen tueksi. (moniammatillisuus, verkostoyhteistyö)
- Henkilöstön osaamista erityisessä ja vaativassa tuessa kehitetään. (henkilöstön osaaminen)
- Opintopolut, nivelvaiheet, työelämässä oppiminen ja työllistyminen suunnitellaan yksilöllisesti, moniammatillisesti ja opiskelijan osallisuus huomioiden. (hakeutuminen, työllistyminen, opiskelijan osallisuus)

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Blogit, artikkelit, webinaarit (aiheena vaativa erityinen tuki)

Tanner, P. 2025. [Peruskoulu päättyy – mistä sopiva opiskelupaikka tukea tarvitsevalle nuorelle? - Ammattiopisto Spesia](#)

Tanner, P. 2024. [Vaativa erityinen tuki – vähemmän tunnettu osa ammatillisesta koulutuksesta - Ammattiopisto Spesia](#)

Tanner, P. 2024. [Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat tavallisissa amiksissa – Miten opinnot saadaan onnistumaan? - Ammattiopisto Spesia](#)

Forsström, P- ja Mannerkivi, E. 2025. [Paljon tukea tarvitsevat opiskelijat yleisissä ammattioppilaitoksissa - onnistumisia INKLU-hankkeessa!](#) Sakky.

Kemppi, J. 2025. [Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat yleisissä ammattioppilaitoksissa – miten saada opinnot etenemään?](#) TAMK.

Kemppi, J. 2025. Erityisammattioppilaitos ja ammattioppilaitos – kilpailijat vai kumppanit? [Erityisammattioppilaitos ja ammattioppilaitos – kilpailijat vai kumppanit? | Jukka Kemppi | TAMKin julkaisut | Tampereen korkeakouluyhteisö](#)

Partonen, M. ja Seppänen, H. 2025 [Suurella sydämellä. Kolumni. Keuda.](#)

Honkanen, E. 2025. Mukauttamisen mahdollisuudet osana opiskelijan opintoja ammatillisessa koulutuksessa. [Mukauttamisen mahdollisuudet osana opiskelijan opintoja ammatillisessa koulutuksessa - eSignals Pro](#)

Honkanen, E. 2025. Kun opiskelija tarvitsee enemmän tukea ja ohjausta. [Kun opiskelija tarvitsee enemmän tukea ja ohjausta - eSignals Pro](#)
Tulossa:

Eskola, S. ja Tanner, P. 2025. Vaativaa erityistä tukea tarvitseva opiskelija yleisessä ammatillisessa oppilaitoksessa. Jamk Arena Pro. Kevät 2026.

Eskola, S. ja Tanner, P. 2026 (lisäksi muita?). Käytännön keinoja ja toimentasuosituksia (työnimi). Jamk Arena?

Savikuja, T., Talonen, E., Partonen, M. ja Tanner, P. Katsaus osaamisen arvioinnin mukautukseen 21.1.2026, webinaari

**Euroopan unionin
osarahoittama**

INKLU

Kiitos!

Seuraa kehittämistyötämme ja tule mukaan yhteistyöhön!

www.jamk.fi/inklu

Seija Eskola
projektipäällikkö
INKLU Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta -hanke
etunimi.sukunimi@jamk.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta -webinaarisarja 2025-2026

- Webinaarisarja tarjoaa ammatillisen koulutuksen henkilöstölle ja johdolle omaan työhön sovellettavaa tietoa ja välineitä oppimisen tukemiseen sekä inklusiivisen ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.
- Webinaarisarja sisältää 8 webinaaria. Tallenteet ovat katsottavissa jälkikäteen INKLU –hankkeen [www-sivuilta](http://www.sivuilla) (ei keskusteluosuutta)

Webinaarit toteutetaan osana valtakunnallista Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta -hanketta. Webinaarien toteutuksesta vastaavat kaikki INKLU-hankkeen toteuttajat - ammatilliset opettajakorkeakoulut ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät yhteistyössä.

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

INKLU – Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta

Tavoitteena on, että kaikki ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat saavat tarvitsemansa tuen yhdenvertaisesti.

www.jamk.fi/inklu

Toteutusaika 1.3.2024 – 31.8.2026

jamk

 Haaga-Helia

 HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

 OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

 Tampereen
ammattikorkeakoulu

KOULUTUSKESKUS
BRAHE

Keuda

 Ammattiopisto
SPESIA

 SAVON
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

 salpaus
Koulutuskeskus | Further Education

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU